

sikkerhed og forhindre opdeling. Denne proces er en proces, der har sin egen værdi, og som derfor må foregå uafhængigt af, hvordan NATO's udvidelsesplaner i øvrigt forløber.

Og det fjerde punkt er naturligvis, at man ikke ville opnå noget som helst, men tværtimod ville det kun skade, hvis man begyndte at udvide deployeringen af a-våben i Europa. Det er ikke tilfældigt, at disse punkter nævnes her, og at de også går igen i dagsordenen. Det er ting, man kan læse ud af NATO's officielle udvidelsesstudie, og derfor jo altså er noget, som med rette kan gøres til forudsætninger.

Processen og kravene til deltagerne i processen er unægtelig afgørende for, at processen kommer til at forløbe på den rigtige måde. Man kan nævne i hvert fald tre ting, som er vigtige.

Det er afgørende, at processen faktisk fremmer tillidsskabelse imellem de mange lande, der her er tale om. Vi kender en række af de institutioner, som allerede er opbygget eller stadig er under opbygning til at løse tillidsopgaven. Det er det nordatlantiske samarbejdsråd, men det er ikke mindst mere konkrete samarbejdsformer som partnerskabsaftalerne, som CJTF-konceptet og så det, som vi umiddelbart før så småt var inde på, nemlig løsning af konkrete fredsbevarende opgaver som IFOR-styrken i Bosnien. Det er nogle af de ting, der er med til at bryde barrierer ned mellem de lande, der tidligere stod som fjender i et delt Europa.

Koordinationen af disse landes anstrengelser er mindst lige så vigtig. Det er vigtigt, at de er parat til at vise den disciplin, som gør, at man faktisk er undervejs mod et samlet sikkerhedssystem. De bemærkninger er ikke mindst rettet mod nogle af de ting, der i øjeblikket i hvert fald på papiret foregår i andre organer i Europa. Man kan undre sig over nogle af de ting, der skrives og siges under EU's regeringskonference om, hvor den europæiske sikkerhedsdimension bør ligge, når vi nu ved, at det faktisk er besluttet, at den er en del af NATO-alliancen og integreret i NATO.

Det tredje, jeg vil nævne, er viljen til suverænitetsafgivelse. Det nytter naturligvis ikke noget at have som mål, at man skal opbygge et sådant kollektivt sikkerhedssystem, hvis der ikke er den nødvendige vilje til at afgive suveræniteten. Det er sjældent et problem for de mindre lande, for de kan som regel se deres klare fordel. Problemet ligger hos de store lande, og det er dér, vanskelighederne kan opstå. Derfor er kravet naturligvis, og det gælder også i forbindelse

med NATO-udvidelsen, at de større lande skal være parat til gradvis at afgive den suveræniteten, som gør, at man kan skabe et sådant kollektivt sikkerhedssystem.

Det er tre ganske afgørende krav til processen og dens deltagere. Og man kan understrege, at processen ikke må gå i stå, og den ikke er afsluttet før det øjeblik, hvor alle er med.

Dermed er vi selvfølgelig ved et af de emner, som har berørt deltagerne i denne debat i dag, nemlig Ruslands placering, og der ligger også i det, som mange har sagt, at Rusland skal have sin faste plads i denne proces og i dens endemål.

Det har tidligere været sagt, når man snakkede om, hvorvidt Ruslands medlemskab af NATO overhovedet var en mulighed, at det ønskede Rusland slet ikke. Det ved vi nu ikke er et problem. Så sent som forleden kunne man læse ministerpræsident Tjernomyrdin citeret i Politiken fra den 2. februar, hvor han siger:

»Rusland ønsker at blive medlem af NATO med fuld stemmeret.«

Det er ikke dér, problemet ligger, men vi har også set tidligere, som også denne debat har vist, at der er et stort flertal i denne sal, som ville hilse det velkommen, at et demokratisk Rusland faktisk kunne blive medlem, og derfor er det en af de muligheder, som man til stadighed må have et vågent øje for. Det er noget af det, der ville kunne løse problemerne omkring Ruslands afgørende permanente placering i dette system.

Endemålet er klart. Det er det fælles sikkerhedssystem med udstrakte beføjelser, hvor alle europæiske lande har deres plads, og forudsætningen er, at vi undervejs er i stand til at sætte os i modparternes sted. Det er sådan set baggrunden for ethvert fornuftigt skridt i denne proces, at man også forstår, hvad det er for nogle overvejelser og krav, der nødvendigvis må stilles på den anden side af bordet. Og hvis man skulle være i tvivl om, hvordan sådanne overvejelser kunne være foregået i Danmark, hvis Warszawa-pagten var blevet stående og NATO var blevet nedlagt, så tror jeg, man er på rette spor af, hvad det kræver af forståelse fra den anden side.

Men under alle omstændigheder er det kollektive sikkerhedssystem vejen til at løse de europæiske konflikter, og det er den eneste måde, hvorpå man kan skabe nogenlunde sikkerhed for, at vi benytter det vindue, som perioden siden 1989 har givet os for med fredelige midler og uden militæranvendelse at løse sikkerhedsproblemer, når de opstår i Europa.